

Med temačno preteklostjo in častno prihodnostjo

Beneškoslovenski verski list »Dom« je v svoji zadnji številki (marec 1981) objavil uvodnik v italijanskem jeziku z naslovom »Krščanska demokracija se mora odločiti«. Gre za zanimiv in poučen članek, saj so v strnjeni obliki navedeni glavni vzroki in razlogi za sedanje narodnostno, gospodarsko, družbeno in kulturno stanje v Benečiji, ki je, kot znano, porazno. Uvodnik upravičeno opozarja na veliko odgovornost, ki jo za to stanje ima Krščanska demokracija, se pravi stranka, ki se ji je takoj po vojni posrečilo prevzeti oblast v Benečiji ter jo obdržati do danes.

Zaupanje v to stranko — pravi uvodnik — pa se je v zadnjem času pričelo majati, saj KD ima večino le v šestih od skupno desetih občin na področju ob meji. »Namesto da bi upoštevala napotke, ki jih kaže splošni politični razvoj, pa se kravejva KD — nadaljuje pisec — vedno bolj zapira sama vase, vedno bolj pogosto zavzema protislovna, avtoritarna, včasih celo smešna stališča, s čimer potrjuje, da nima nobene politične linije, saj le hiti za stališči drugih strank z namenom, da ne bi ostala politično in kulturno osamljena, kar pa dejansko je že več časa«.

Uvodnik nato ugotavlja, kako se bliža čas, ko se bo parlament pričel ukvarjati s problemom zaščite Slovencev, pri čemer bo stališče Krščanske demokracije odločilno. Pisec pri tem spominja, da je deželno vodstvo stranke pred kratkim poverilo svojim parlamentarcem nalogo, da pripravijo ustrezen zakonski predlog. Njegova vsebina še ni znana, čeprav je treba predvideti, da bo prišlo do ostrega soočenja med skrajno togimi stališči, ki jih zagovarja struja Forze nuove, in stališči ostalih struj.

Pisec uvodnika v tej zvezi pravi, da se bo moralo vodstvo stranke odločiti, ali za utišanje krajevnih prvakov, ki so odgovorni za sedanje težavno stanje, ali za spoznanje, da je treba ubrati novo pot, ki naj zajamči Slovencem vse možnosti nadaljnega razvoja, Slovincem v videmski pokrajini pa še posebej možnost, da se rešijo starih pogojevanj, ki jih še danes izvajajo nekateri pomembni predstavniki stranke. Kot primer pisec navaja senatorja Torosa, ki se na strankinih zborovanjih še vedno

(Dolje na 7. strani.)

Občutek olajšanja nad Reaganovo rešitvijo

Po vsem zahodnem in verjetno tudi ostalem svetu, predvsem pa seveda v ZDA je zavladal občutek globokega olajšanja, ko se je v sredo izvedelo, da se predsednik Reagan naglo popravlja po operaciji, s katero so mu izvlekli iz leve strani prsnega koša kroglo, katero mu je poslal tja iz svoje pištole 25-letni atentator John Warnock Hinckley iz Colorada. To se je zgodilo v ponedeljek popoldne v Washingtonu, kjer se je predsednik udeležil v velikem hotelu »Washington Hilton« banketa, na katerem je govoril predstavnikom velike sindikalne zveze Afl-Cio, da bi jih pridobil za svoj gospodarski program, ki predvideva, kot znano, varčevanje, kar sindikatom na splošno ne diši preveč, niti ameriškim. Ko pa je odhajal, se je pred hotelom približal predsedniku in njegovim spremljevalcem mlad človek, ki se je do tistega trenutka držal med skupino časnikarjev, naglo potegnil pištolo in začel streljati. Poleg predsednika, katerega pa je policijsko spremstvo bliskovito potegnilo proč in ga naravnost zalučalo v avto, ki je naglo odpeljal, je zadel še predsednikovega glasnika Bradyja v glavo in dva policista, ki sta oba hudo ranjena. Za enega pravijo zdravniki, da še ni zunaj smrtne nevarnosti.

Vse se je odvijalo bliskovito hitro in dogodka so bili priče milijoni ljudi, ki so sedeli pred televizijskimi sprejemniki.

Predsednik sam se prvi hip niti ni zavedel, da je ranjen, ker povzroči zadetek od strela, kot znano, omrtvelost, ki izgine šele čez določen čas. Zato so prve novice trdile, da Reagan ni bil ranjen. Šele čez določen čas se je zvedelo, da ga je zadela krogla v levo stran pljuč in da ni dosti manjkalo, da bi bila zadela srce. Mladi atentator je dobro meril, kar dokazuje tudi dejstvo, da je hudo ranil vse štiri ljudi, katere je zadel, dve krogli pa sta se odbili od neprebojnih kristalnih šip karoserije na avtu, v katerega so bliskovito potisnili Reagana.

Novica o atentatu je, razumljivo, silovito prizadela ameriško in svetovno javnost. Bila je kot strela z jasnega. A potem je počasi nastopil občutek olajšanja, ko se je zvedelo, da predsednikova rana ni smrtonovarna in da mu bodo verjetno lahko izvlekli kroglo, kar se je potem tudi zgodilo. V torek je Reagan sedeč na postelji v bolnišnici že lahko podpisal neki nujni zakon, čeprav je medtem podpredsednik Bush, ki je bil v hipu atentata na obisku v Texasu, že nadomestil predsednika. Pričakujejo, da bo ta v kratkem lahko obnovil svojo dejavnost, čeprav v tem hipu še ni znano, kdaj bo lahko zapustil bolnišnico. Najbrž bo vendarle moral prebiti v njej kak teden, kajti končno ima že 70 let in stvar kljub temu, da se ima za čvrstejšega, ni bila šala. Istočasno pa je seveda v stilu cowboya, za kakršnega se ima, da po taki »malenkostni rani« ne bo dolgo polegal.

Ta krvava zadeva se je torej še sorazmerno dobro končala. Lahko pa bi bila povzročila tragedijo, ne samo za Ameriko, ampak tudi za ostali svet. Če bi se bilo atentatorju posrečilo smrtno zadeti Reagana, bi nastala nova in popolna negotovost v svetovnem položaju, posebno v odnosih med Zahodom in Sovjetsko zvezo in moč odločanja bi se bila znašla v rokah človeka, sedanjega podpredsednika Busha, ki ni bil izvoljen na predsedniško mesto in ki bi moral svoj program šele določiti in pojasniti ter seznaniti svet z njim, tudi če bi se morda v prvem hipu skliceval na Reaganov program. Občutek olajšanja nad hitrim okrevanjem predsednika Reagana je torej razumljiv in povsem upravičen.

Združene države in z njimi vred ves svet pa se tudi nujno vprašujejo, kaj je pripravilo mladega atentatorja, da je storil tako hudodelstvo, ki bi lahko imelo usodne posledice za vso državo in morda za

dolje na 2 strani ■

Delegacija NSKS na obisku pri deželni Slovenski skupnosti

Preteklo soboto in nedeljo je bila na obisku v Gorici delegacija Narodnega sveta koroških Slovencev na povabilo deželne Slovenske skupnosti. Petnajstčlanska delegacija NSKS je vodil predsednik Matevž Grilec, prisotni so bili tudi trije podpredsedniki in nekateri izvoljeni člani v koroških občinah; deželno SSK pa sta vodila pred-

sednik Andrej Bratuž in politični tajnik Drago Štoka, srečanja so se udeležili člani deželnega vodstva, števerjanski župan St. Klanjšček ter odbornik Armand Skok, odbornica na pokrajini Marija Ferletič, občinski odbornik v Krminu Franc Kenda, načelnik svetovalske skupine SSK v Sovodnjah (nadaljevanje na 3. strani)

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 5. aprila, ob: 8.00 Poročila; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojani; 10.30 Nediški zvon, oddaja o Benečiji; 11.00 Mladinski oder: »Dedek in njegova harfa«; 11.30 Nabožna glasba; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 »220 Volt — ali ne vtikaj prsta v bližnjega vtičnico«; 15.00 Šport in glasba ter neposredni prenosi; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 6. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Skladbe slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev; 11.30 Beleška; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Kulturni dogodki; 12.40 Slovenska imena naših krajev; 13.00 Poročila; 13.20 Letošnja revija »Primorska poje«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 14.30 Roman v nadaljevanjih — Fulvio Tomizza: »Boljše življenje«; 15.00 Glasbeni ping pong; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Komorni zbor Radiotelevizije Ljubljana; 18.00 Kulturno pismo; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 7. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Marijine božje poti v naši deželi; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrtec; 11.30 Beleška; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek; 15.00 Postni govor; 16.00 Mladi pisci; 16.15 Romantični trenutek; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Nove plošče; 18.45 Priljubljeni motivi; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 8. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Glasba skozi stoletja; 10.45 Oddaja za prvo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beleška; 11.35 Zimzelene melodije; 12.00 Pod Matajurjan, posebnosti in omika Nadiških dolin; 13.00 Poročila; 13.20 Naši zbori; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Iz zakladnice slovenske mladinske literature; 14.30 Roman v nadaljevanjih — Fulvio Tomizza: »Boljše življenje«; 15.00 Nove plošče; 16.00 Slovenska literatura v Italiji; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba — Mladi izvajalci — Letošnja revija »Primorska poje«; 18.00 Iz sveta umetnosti: Dvigljena zavesa, gledališki trenutek doma in drugod; 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 9. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.45 Oddaja za drugo stopnjo osnovne šole; 11.30 Beleška; 12.00 Iz sveta umetnosti: Dvigljena zavesa, gledališki trenutek doma in drugod; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.00 Mladi pred mikrofonom; 14.45 Problemi slovenskega jezika; 16.00 Psihologija predšolskega otroka; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Deset abonmajskih sezon tržaške Glasbene matice; 18.00 Četrtekova srečanja; 18.30 Kulturne rubrike naših tednikov; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 10. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Za ljubitelje operne glasbe; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beleška; 12.00 Na goriškem val; 13.00 Poročila; 13.20 Mednarodno tekmovanje »Cesare Augusto Seghizzi« 1980; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Kje je napaka?; 14.30 Roman v nadaljevanjih: Fulvio Tomizza: »Boljše življenje«; 15.00 Postni govor; 15.15 Doba kantavtorjev; 16.00 »220 Volt — ali ne vtikaj prsta v bližnjega vtičnico«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 18.40 Slovenska imena naših krajev; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 11. aprila, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Jutranji almanah; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Baritonist Samo Vremšak in organist Hubert Bergant v goriški stolnici; 11.30 Beleška; 12.00 »Nas anu zutra« — danes in jutri«; oddaja o Reziji; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Poročila; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: Tomi na obisku; 14.30 Gremo v kino; 16.00 »Up naj vam bo zvest prijatelj, maestro!«; 17.00 Kratka poročila in kulturna kronika; 17.10 Slovenski zbori in vokalne skupine na ploščah; 17.30 Na goriškem val; 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

■ nadaljevanje s 1. strani

ves svet. Zakaj je tako brez vidnega vzroka hudo ranil in hotel ubiti štiri ljudi?

Že prvi rezultati preiskave so pokazali, da skoro ne pride v poštev kaka politična zarota, niti leva niti desna, ampak da gre za novo dejanje tistega nagnjenja k nasilju, ki je tako razširjeno v ameriški družbi in kateremu so podlegli že v preteklosti razni ameriški predsedniki in politiki, ne samo v tem, ampak tudi že v preteklem stoletju. V zadnjih dveh desetletjih je padlo pod kroglami morilcev, ki niti sami niso vedeli povedati, zakaj so streljali, poleg obeh bratov Kennedyjev, tudi precej drugih zelo uglednih osebnosti političnega in javnega življenja, kot Martin Luther King in še le pred kratkim pevec John Lennon. Vse te in druge so ubili morilci, za katere niti najbolj skrbne, natančne in dolge preiskave niso mogle ugotoviti, zakaj so storili svoje krvavo dejanje. Tega niso znali razložiti niti sami. Zdaj nekateri pišejo, da je morda tem čudnim umorom krivo to, da je v Združenih državah prelahko priti do orožja, saj odpade povprečno na vsakega moškega prebivalca (z dojenčki vred) vsaj eno strelno orožje. Cuti je zahteve, naj bi oblasti prepovedale posest orožja razen tistim, ki bi bili za to posebej upravičeni. Toda v resnici najbrž grozljivim umorom politikov in drugih ni kriva posest orožja in tudi ne število pištol, ampak kult nasilja, ki ga že dolgo, desetletja in desetletja, gojijo ameriški filmi televizija in tudi velik del takomenovane zabavne in — kar je najbolj žalostno — tudi otrokom namenjene pisane besede. Skoraj nemogoče je videti kak ameriški film ali televizijsko zgodbo, v kateri ne bi bilo na pretek divjega, a čisto nepotrebnega streljanja. Podjetniki, ki financirajo take spektakle, naravnost računajo na nagon po nasilju v ljudeh, celo bolj kot na karkoli drugega, celo bolj kot na spolni nagon in na erotiko. Uporaba nasilja, udarci do nezvesti, streljanje, uboji in umori s kakršnimkoli, predvsem pa s strelnim orožjem so v takih predstavah prikazovani kot nekaj povsem normalnega. Gledalci, zlasti seveda mla-

doletni in otroci, ki po cele ure strmijo v take televizijske predstave, pridejo do prepričanja, da je to pravo življenje, in v ubijalcih vidijo junake. Prevzeti so od občudovanja do njih. Ko odrastejo, jih skušajo posnemati. Seveda ne vsi. V veliki večini zmaga zdrava pamet. Toda mnogi umsko šibki, infantilni tipi ostanejo pod vplivom močne želje, da bi tudi sami dokazali svojo veljavo z orožjem, pod vplivom želje, da bi se jih ljudje bali in jih občudovali, in ker niso sposobni, da bi dokazali svojo spretnost z orožjem v kakih pozitivnih akcijah, ki jih morda niti ne mikajo, ker so prenevarne, dajo duška svojemu ubijalskemu hotenju nad nedolžnimi. Toda ne gre jim samo za ubijanje, ampak predvsem za publiciteto, zato hočejo ubiti kako slavno ali zelo ugledno osebnost. In zato so morali umreti od krogle v vsakem pogledu brezpomembnih, faliranih, čudaških tipov ljudje kot oba Kennedyja in John Lennon. Ta umetno gojena ubijalska strast pa se opira tudi na dolgo tradicijo, ki je vedno slavila »junake« z revolverjem.

Zato ne gre toliko za to, da se prepo-ve posest strelnega orožja, ampak da se odgovorna ameriška javnost in oblast končno vzdramita in napravita konec komercializaciji ubijanja. Treba bi bilo zabraniti ali vsaj bojkotirati filme, televizijske predstave in tisk, ki propagira ubijanje, nasilje in zmagoslavje živalske sile. To nima nič opraviti s svobodo. Obratno. Ameriška intelektualna plast je dozda odpovedala v tem smislu, kot žal še v nekaterih drugih. Preveč je oportunistična, preveč pod vplivom občudovanja denarnega uspeha, pa naj gre za denarni uspeh s trgovino, filmskim nastopanjem ali s snemanjem filmov, ki slavijo morilce. Dokler ne nastopi obrat v takem pojmovanju, bodo v Ameriki padali pod kroglami morilcev, ki hočejo na ta način dokazati svojo »moškost« in postati »slavni«, tudi predsedniki, da niti ne omenjamo ubogih črnčkov v Atlanti in drugače skoro nerazumljivih pokolov celih družin, kar je značilnost ameriške kriminalne kronike.

Uradno poročilo ob sklepu obiska delegacije NSKS

Ob obisku delegacije Narodnega sveta koroških Slovencev pri deželni vodstvu Slovenske skupnosti v Furlaniji - Julijski krajini v soboto, 28. in v nedeljo, 29. marca 1981 sta obe politični organizaciji po izčrpnih izmenjavah mnenj in izkušenj ugotovili pravilnost samostojne politične odločitve na vseh ravneh javnega življenja. Obe delegaciji sta namreč trdno prepričani, da mora biti slovenska narodna manjšina subjekt v političnem udejstvovanju, kar je mogoče doseči edinole s samostojnim političnim nastopanjem.

Delegacija SSK je seznanila NSKS s prizadevanji za doseg globalne zaščite slovenske narodne skupnosti v Italiji v duhu ustavnih načel in osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Zastopstvo

NSKS pa je obvestilo delegacijo SSK o položaju na Koroškem in v Avstriji ter o boju za popolno uresničitev ustavnih določil in s tem predvsem člena 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955.

Obe delegaciji sorodnih političnih organizacij sta sklenili, da bosta nadaljevali z rednimi stiki na najvišji ravni; zato je predsednik NSKS povabil deželno vodstvo SSK na obisk na Koroško. Deželno vodstvo SSK je povabilo na obisk, ki bo predvidoma jeseni 1981, z veseljem sprejelo.

Zastopstvo Narodnega sveta koroških Slovencev je vodil predsednik Matevž Grilc, delegacijo Slovenske skupnosti pa deželni tajnik in deželni svetovalec Furlanije - Julijske krajine Drago Štoka ter predsednik Andrej Bratuž.

ZGODOVINA JE DEL NAS

Vseposod in tudi med Slovenci je najti ljudi, ki so naravnost alergični do zgodovine. Kakor hitro kaj slišijo o zgodovini, se namdrnejo. Zanje je važna samo sedanjost. Ker so to navadno ljudje brez fantazije, si seveda ne morejo predstavljati niti prihodnosti in razvoja sploh. Zgodovino pojmujejo kot nekaj popolnoma drugega od sedanjosti, nekaj, kar nima nobene zveze s sedanjostjo, ali pa le zelo, zelo rahlo. Zgodovina jih kratkomalo ne zanima in niti sanja se jim ne, da so dejansko tudi sami do vrata in čez pogreznjeni v zgodovino, ker je tudi nje, njihovo duševnost in miselnost, pa tudi telesnost (raso itd.) oblikovala zgodovina. Če bi ne bilo zgodovine, bi ne bilo sedanjosti.

Kako neopazno prehaja zgodovina v sedanjost, doživljamo mi vsi takorekoč vsak dan. Ljudje starejše generacije dobro vedo, koliko njihovih znancev, pa tudi drugih ljudi je umrlo v času, kar pomni, in da se je od časa njihove mladosti že marsikaj spremenilo, vendar pa smrti svojih prijateljev, znancev in vseh drugih, ki so jih poznali ali pa jih tudi niso poznali, niso pojmovali kot kak prelom v času, prelom med preteklostjo in sedanjostjo. Prav tako niso videli takega preloma v nobeni drugi, čeprav veliki spremembi. Drugi dan po smrti njihovih prijateljev in znancev teče življenje naprej kakor vedno, kljub bolečini, ki jo občutijo za rajnim. Ta bolečina se s časom omili. Tudi začetek ali konec kake vojne ne pomenita preloma med preteklostjo in sedanjostjo, ampak prehod, katerega globlje posledice se pokažejo šele s časom. Isto velja za revolucije ali dolge zvedne revolucije. Tudi te nikoli niso pomenile ostrega, nenadnega preseka v času, ampak le prehod iz določenih življenjskih oblik in navad na druge, ne da bi bila pretrgana zgodovinska kontinuiteta.

Tako je bilo vedno. Če se nam danes zdita npr. stari ali srednji vek časovno kot po miselnosti tako oddaljena, tako različna od našega časa, je to v bistvu samo občutek, kakor ga imamo, če se povzpnejo na visoko goro in se ozremo nazaj na pot, ki smo jo prehodili. Zdi se nam dolga, strma in tako različna od našega trenutnega položaja, a vendar tedaj, ko smo hodili po njej, nismo imeli občutka, da se je vsak

hip nekaj močno spremenilo. Zdelo se nam je, da se pojavljajo spremembe le počasi, komaj opazno, in tako je tudi bilo.

Tako je s časom in zgodovino. Če bi moglo današnje človeštvo prehoditi spet nazaj pot svojega razvoja, pot svoje zgodovine in to v istem časovnem ritmu, bi se mu ta pot zdela prav tako počasna in komaj opazna, kakor je bila pot naprej. Seveda bi bila to pot v nazadovanje, ki pa bi se zdelo naravno, brez presenečenj in nenadnih sprememb. Spremembam bi se čudili samo tisti, ki bi lahko preskočili stoletja, kot nekaj povsem naravnega pa jih doživljajo tisti, ki jim sledijo v naravnem ritmu časa.

V tem smislu je sedanjost logično nadaljevanje pretekla zgodovine, kakor je današnji dan logično nadaljevanje včerajšnjega dneva. Zato so nam vsi zgodovinski

dogodki narodne in obče zgodovine v resnici mnogo bližji in za nas mnogo bolj aktualni, kot pa se nam zdi. Zgodovina povezuje preteklost, tudi daljno preteklost in sedanjost in napravlja iz njiju nepretrgano, med seboj povezano dogajanje. Isto velja seveda tudi za kulturo, gospodarstvo in druge človeške dejavnosti. Vse imajo svojo zgodovino, ki se nadaljuje v sedanjosti. Zato je zgodovina zelo, zelo važna tudi za proučevanje in razumevanje sedanjosti, bodisi za posameznika, bodisi za cele narode in za te še posebno. Nesmiselno je torej prezirljivo gledati na preteklost in upoštevati samo sedanjost.

—o—

JEDRSKI POSKUS

Sovjetska zveza je opravila nov podzemski jedrski poskus v bližini Semipalatska v Kazakistanu. Strokovnjaki sodijo, da razstrelitev ni presegla pakosti 150 kiloton, kot to določajo mednarodni sporazumi o podzemskih poskusih.

Delegacija NSKS na obisku...

■ nadaljevanje s 1. strani

Remo Devetak in predsednik pokrajinske SSK v Gorici Miro Gradnik, ki je bil tudi prvi gostitelj koroških Slovencev. V njegovi kleti je bilo namreč prvo uradno srečanje med koroškimi Slovenci in SSK. Deželni predsednik Andrej Bratuž je v svojem pozdravnem govoru poudaril potrebo po medsebojnih stikih in vsakoletnih srečanjih med obema organizacijama, ki ju veže mnogo skupnega; govoril je o skupni politični usmerjenosti in nakazal nekatere aspekte naše slovenske stranke; potrdil je pravilno izbiro samostojnega nastopanja in vedno večjo uveljavitev SSK v raznih izvoljenih telesih in v političnem življenju nasploh. Predsednik NSKS Matevž Grilc se je zaustavil ob političnem trenutku slovenske narodne skupnosti v Avstriji in prikazal glavne teme slovenskega političnega nastopanja na Koroškem. Podal je obširen pregled delovanja NSKS in opozoril na težave, s katerimi se koroški Slovenci trenutno ubadajo. Osvetlil je tudi nekatere pozitivne premike v političnem življenju na Koroškem na poti postopnega uveljavljanja samostojne slovenske politike. Deželni tajnik Drago Štoka je v daljšem govoru povzel

glavne značilnosti delovanja Slovenske skupnosti v Italiji in se zaustavil ob nekaterih kritičnih vprašanjih, ki jih doživlja slovenska narodna skupnost v zamejstvu. Omenil je prizadevanja SSK, da bi prišli do zaščitnega zakona in da bi dosegli pozitivno rešitev vseh vprašanj, ki so za Slovence bistvenega pomena. Poročilo o delovanju na Tržaškem in Goriškem sta podala pokrajinska tajnika Harej in Terpin; sledila je debata in izmenjava mnenj o nekaterih aspektih političnega življenja pri nas in na Koroškem. Po tem uradnem delu srečanja sta se delegaciji udeležili proslave tridesetletnice Slovenske skupnosti v Števerjanu. Naslednji dan so se razgovori nadaljevali in zaključili s kosilom v Devetakovi gostilni na Vrhu. Tu sta delegaciji počastili spomin padlih pred spomenikom. Dvodnevni obisk NSKS pri deželni SSK je pomenil okrepitev vezi med političnima organizacijama, obenem pa tudi dokazal, da so podobna srečanja potrebna za izmenjavo izkušenj in mnenj o delovanju politične samostojne stranke. Slovenska skupnost bo vrnila jeseeni obisk na Koroškem.

—o—

POLETNA URA TUDI V SZ

Tudi v Sovjetski zvezi so uvedli legalno poletno uro. To se je zgodilo 1. aprila, dogovorjeni premik za eno uro naprej pa bo potem trajal do konca septembra. Z načrtom o uvedbi poletne ure se pristojne oblasti bavijo že kakih pet let. Med težavami, ki so ta načrt do letos preprečevale, pa so bili tudi predsodki prebivalstva, nevajenega takega tipa oblastvenih določil. Še danes so mnogi prepričani, da bodo morali zaradi premika kazalcev delati uro več in spati uro manj.

ČEŠKOSLOVAŠKA

Iz dunajskih krogov se je izvedelo, da so na Češkoslovaškem obsodili na 16 mesecev, oziroma dve leti dva disidentita, ki sta skušala iz zavora pretihotapiti pisma na Zahod. Gre za Valterja Kanjo in Jaroslava Dvoraka, ki sta pred leti podpisala znano LISTINO-77.

Argentina ima novega predsednika

V nedeljo, 29. marca, je v Buenos Airesu uradno prisegel novi argentinski predsednik Roberto Viola, 57-letni upokojeni general, sin italijanskih izseljencev z začetka stoletja. Njegov mandat bo trajal tri leta. Viola prevzema posle dosedanjega državnega poglavarja Videle, ki je prišel na predsedniško mesto po nekrvavem vojaškem udaru leta 1976. Tedaj je vojska, ki ima še vedno prvo besedo v Argentini, zrušila režim Peronove vdove Isabelite.

Ob zamenjavi v republiškem vrhu se je popolnoma prenovila tudi vlada, ki je prav tako že prisegla; v njej pa je več civilistov kot v prejšnji, in sicer 7 od skupnih 13. Nekateri vidijo v tem prvi droben ko-

rak v postopno demokratizacijo države, ki pa je v perspektivi še oddaljena.

Novi predsednik Viola se bo moral takoj spoprijeti zlasti z gospodarskimi težavami, ki pestijo Argentino. Širi se glas, da bodo v kratkem razvrednotili domačo valuto za 30 odstotkov. Zaradi tega je že prišlo do špekulacijskega nakupa tujih valut, kar pa so skušali takoj zaustaviti. Program novega državnega poglavarja je splošna presnova družbenega življenja, to je ureditev gospodarstva in postopna demokratizacija, kolikor jo bodo pač dovolili vojaki na vrhu. Viola je aktivno pomagal pri vojaškem udaru pred petimi leti; po tem udaru se je močno zmanjšal terorizem.

Nova premiera SSG

Daniel Lee Coburn se je rodil 1938. leta v Baltimore. Za gledališče se je začel zanimati v sedemdesetih letih takrat je tudi ustanovil lastno dramsko skupino. Dokončno se je uveljavil kot pisec dramskih tekstov in je s svojim prvencem *The Gin Game* (Partija remija) zaslovel tudi iz-

Občni zbor SLORI-ja

Predsednik upravnega odbora Slovenskega raziskovalnega inštituta, sklicuje na podlagi 6. člena pravil

7. REDNI OBČNI ZBOR

ki bo v petek, dne 10. aprila 1981 ob 18. uri v prvem in ob 18.30 v drugem sklicanju v Gregorčičevi dvorani v Trstu, ul. sv. Frančiška 20, z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega odbora
2. Obračun in predračun
3. Poročilo nadzornega odbora
4. Razno.

ven domovine. Leta 1978 je bil ta tekst izbran kot tekst leta. Takrat je bila predstava proglašena za najboljšo na Broadwayu, njeni protagonisti in režiser pa so bili deležni nagrade za najuspešnejšo kreacijo.

Vsebinska dela je zelo preprosta. V domu za onemogle se srečata starejša, zapuščena človeka, Martin Weller in Fonsia Dorsey. Oba sta strastna igralca kart in med številnimi partijami remija, ki jih avtor mojstrsko povezuje v gledališko dejanje, si nesrečneža počasi razkrivata klavrnost svojega življenja. Ob koncu stojita oba popolnoma razgaljena pred nami, nič več se ne slepita z iluzijami, pač pa vdano stopata po poti neizogibnega oddaljevanja in ločitve.

S tem delom bosta dolgoletna igralca našega gledališča Zlata Rodošek in Jožko Lukež pod režijo Dušana Mlakarja proslavljala 35-letnico svojega umetniškega delovanja. Za prevod teksta je poskrbela Tita Simoniti, za lektorsko delo pa Majda Križaj. Sceno in kostume sta izdelala Niko Matul in Alenka Bartl. Predstavo je glasbeno opremil Ilija Surev.

S seje deželne tajništva SSK

»V torek, 24. marca, se je v Jamljah sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti. Po pregledu splošnega političnega položaja v državi in deželi, in sicer s posebnim poudarkom na kritično gospodarsko stanje, ki se tudi pri nas odraža v raznih oblikah in na raznih področjih, je deželno vodstvo SSK razpravljalo o raznih vidikih globalne zaščite Slovencev v deželi Furlaniji-Juljski krajini v luči nekaterih bolj odprtih stališč večinske stranke do tega problema. Posredno s tem v zvezi je tajništvo pozitivno vzelo na znanje, da je na vztrajno prizadevanje deželne svetovalca SSK deželni svet pred dnevi odobril zakon o zaščiti pravic državljanov pri raznih upravnih zadevah osebne narave, ki priznava Slovincem pravico, da se na ta novoustanovljeni urad

PRIMORSKA POJE 81

Zdaj ko je pevska revija Primorska poje že napol mimo, lahko že kaj napišemo o njej. Gotovo je to najbolj množična pevska prireditev, ki jo lahko poslušamo. Prav to pa je po eni strani zelo pozitivno, po drugi pa kaže določene, sicer neizogibne pomanjkljivosti. Zanimiva je že običajna brošurica, ki jo organizatorji redno izdajajo, saj v njej ni samo običajnih sporedov posameznih koncertov, ampak ima svojo veliko vrednost tudi kot zgodovinska in biografska publikacija. Tako ima letošnja brošura dva članka »v spomin«. Prvi prof. Sergiju Radoviču, drugi pa Ivanu Rijavcu. Nadvse zanimiv pa je tudi članek, posvečen Mariju Kogoj in njegovim mislim in člankih, ki jih je pisal. Za tem sledi večletna rubrika, ki piše o »Naših starejših zaslužnih pevovodjih«.

Letošnja revija, ki je že dvanajsta po vrsti, šteje naravnost rekordno število zborov. Uradno jih je prijavljenih kar 138. Zaradi raznih razlogov pa niso do danes nastopili vsi. Kljub temu pa je še vedno ogromno število pevske sestojeve, ki so se in se še bodo, v okviru revije Primorska poje, zvrstili po raznih odrih širom po Primorskem, vse do Trbiža, ki spada že na Korško, kjer bodo zapeti zadnji akordi letošnje dvanajste revije.

Veliko je zborov in veliko je tudi poslušalcev. Vse to kaže, da se je v teh letih povečalo zanimanje za petje, povečalo se je število mladih pri zborih in opazamo tudi, da so zbori precej sorazmerno porazdeljeni po vsem ozemlju, na katerem bivamo Slovenci na Primorskem. Ta množičnost ima torej to pozitivno plat, da predvsem kaže na našo prisotnost in našo dejavnost. Pozitivno je, da je vedno več mladih v zborih, da se tudi pevovodje sorazmerno precej izpopolnjujejo in zato napredujejo. Po drugi strani pa je ta množičnost negativna, če hočemo pri petju iskati samo glasbeni, estetski visok užitek. Če iščemo v izvajanju vsakega zbora neko kvaliteto, ki jo merimo po zelo strogih, strokovnih kriterijih, bi seveda lahko natančno ugotovili, kaj in koliko je neki zbor vreden. Vse to pa po našem ne upošteva resnične vrednosti zbora, čeprav drži, da je treba pri vsakem pevske sestoju iskati pevske kva-

liteto. To je nujno, če hočemo napredovati. Prav zato bi bilo potrebno v organizaciji same »Primorske poje« nekaj spremeniti. Ohraniti sicer množični značaj te pevske pobude, začeti pa tudi uvajati nekake sposobnostne stopnje pri pevske zborih, tako da bi vsak zbor po poštenih in strokovnih izbirah, lahko uvrstili v to ali drugo sposobnostno skupino. To bi verjetno še bolj spodbudilo naše pevce in njihove dirigente, da bi v svojem delovanju težili po čimvečji kvaliteti. To je sicer le zarodek neke spremembe, ki jo nekateri čutijo v okviru te pevske revije.

M. T.
(Dalje na 7. strani)

Hranilnica in Posojilnica na Opčinah

V A B I L O

Spoštovani član!

Vljudno ste vabljeni, da se udeležite izrednega in rednega OBČNEGA ZBORA, ki bosta v prvem sklicanju dne 3. aprila 1981 ob 8. uri in v drugem sklicanju v

NEDELJO, 5. APRILA 1981

ob 9. uri v Prosnetnem domu na Opčinah, ul. Ricreatorio 1, z naslednjim

DNEVNIM REDOM

A) Izredni del

Dokončna odobritev spremembe združnega statuta — členi 1, 3, 6, 7, 15, 20, 22, 23, 24, 26 in 28.

B) Redni del

1. Poročilo Upravnega sveta in Nadzornega odbora
2. Razprava o poslovnem obračunu 1980 in o poročilih, glasovanje za odobritev poslovnega obračuna, poročil ter predloga o delitvi dobička
3. Določitev zneska, ki ga morajo doplačati novi člani ob sprejemu v zadrugo
4. Določitev najvišjega zneska posojila, ki se sme podeliti posameznim proslcem
5. Soudeležba pri zvišanju družbene glavnice Deželne zveze Hranilnic in posojilnic Furlanije - Julijske krajine za nepremičninsko investicijo
6. Sklep o preknjiženju deleža razpuščenega Deželne jamstvenega sklada Hranilnic in posojilnic na redno rezervo
7. Pooblastilo Upravnemu svetu za predložitev prošnje za odprtje podružnic
8. Volitve upraviteljev, katerim zapade mandat
9. Volitve nadzornega odbora in predsednika nadzornega odbora
10. Določitev sejin in honorarjev za upravitelje in nadzornike
11. Razno.

Upravni odbor

obračajo v svojem materinem jeziku in v istem jeziku prejmejo tudi odgovor.

Razprava je dalje tekla o pomembnih jubilejnih dogodkih iz zgodovine narodno-obrambnega in narodnoosvobodilnega obdobja boja primorskih Slovencev ter o načinih in oblikah njihovega proslavljanja na najbolj enotnih in zgodovinsko pristnih osnovah.

—o—

DRUŠTVO SLOVENSKE IZOBRAZENCEV v Trstu

vabi na predavanje časnika Franca Jeze
**OB 40-LETNICI NACIFASISTIČNEGA NAPADA
NA JUGOSLAVIJO**

V ponedeljek, 6. aprila, ob 20.15 v Peterlinovi dvorani, Donizzettijeva 3.

Obisk goriškega župana v Ljubljani

Preteklo sredo (25. marca) sta bila na prvem uradnem obisku v Ljubljani goriški župan dr. Scarano in goriški podžupan ter odbornik za javna dela Mario Del Ben. Na ljubljanskem magistratu ju je sprejel predsednik mestne skupščine Marjan Rožič z nekaterimi predstavniki družbeno-političnih organizacij in sodelavci. Po uvodni ugotovitvi, da je bilo v preteklosti precej oblik sodelovanja med obema mestoma, sta najvišja zastopnika Gorice in Ljubljane poudarila, da je danes nujno okrepiti to sodelovanje in poglobiti prijateljske vezi, ki sta značilni za obe mesti oz. za njuno prebivalstvo. V preteklosti je morda bilo manj razumevanja za medsebojne odnose, vendar pa so politični predstavniki na obeh straneh počasi začeli ustvarjati take pogoje, da je prišlo do vedno bolj odkritega in odprtega sodelovanja in utrjevanja iskrenih stikov in srečanj.

Zavest o potrebi odpiranja in odkritega soočanja se je globoko utrdila v ljudeh in tudi poglobila zaradi vedno večjega zблиževanja in sodelovanja med Gorico in Novo Gorico. Sadove te politike lahko vsakodnevno preverimo tu na goriški meji, ki je postala zgled marsikateri državi in tudi dokaz, da dobri odnosi med dvema mestoma

pripomorejo k boljšim odnosom med državami; to pa pomeni, da se odpravljajo konflikti in da se utrjuje mir v svetu. To je jasno dokazano tu na goriški meji, prav isto pa velja tudi za mesti, ki sta si sicer nekoliko bolj oddaljeni, vendar to danes ne igra velike vloge.

Važna je skupna volja, da se medsebojni odnosi krepijo in da se utrjuje spoznanje, da je le v medsebojnem spoznavanju in odkritem dialogiranju mogoče graditi nekaj pozitivnega in morda odpravljati težave, ki bi se slučajno pojavile. Goriški župan Scarano in predsednik Rožič sta ugotovila, da je v današnjem trenutku treba preiti, bolj kot doslej, k programiranju konkretnih skupnih pobud, kajti dani so pogoji, da do teh lahko pride. Ob tem sta si izmenjala misli glede nadaljnjega sodelovanja; poudarjena je bila potreba, da se preverijo vse možnosti, ki jih nakazujejo osimski sporazumi glede ekonomskega sodelovanja s posebnim ozirom na industrijsko kooperacijo; občini si bosta prizadevali, da bodo ta vprašanja predmet obravnave med predstavniki obeh trgovinskih zbornic, ki sta neposredno zadolženi za usklajevanje skupnih gospodarskih pobud. Velike so možnosti na področju kulture, turizma, športnih dejavnosti: tu pridejo v poštev razstave, športna srečanja, izleti, kulturne prireditve; konkretne predloge bosta občini izdelali v prihodnjih mesecih. Sodelovanje med Gorico in Ljubljano bi v bodočnosti lahko raztegnili tudi na druga mesta v deželi Furlaniji-Juljski krajini, Sloveniji in v Avstriji, za obravnavanje vsakovrstnih vprašanj, ki so tem mestom skupna. Ob

zaključku srečanja je goriški župan povabil predsednika Rožiča na uradni obisk v Gorico.

Po tem uradnem delu je sledil ogled sejma Alpe Adria, kjer je bilo tudi srečanje z župani oz. predstavniki mest, ki so z Ljubljano pobratena ali prijateljsko povezane. V popoldanskih urah so si goriški gostje, skupno s celovskim županom in jugoslovanskim oz. avstrijskim konzulom, ogledali prostore Ljubljanske banke, kjer jih je sprejel predsednik Janko Smole. Sledil je ogled novega Kulturnega doma Ivana Cankarja. Župan Scarano in podžupan Del Ben sta bila zatem sprejeta na republiškem komiteju za varstvo okolja in urejanje prostora, kjer sta imela razgovore s predsednico tega odbora Marijo Vičar-Župančičevo; na srečanju sta bila prisotna tudi Tone Poljšak in predsednik novogoriške skupščine Jože Šušmelj. Tako se je zaključil prvi uradni obisk goriških političnih osebnosti, kar je zagotovilo, da bo nova goriška občinska uprava nadaljevala pred mnogimi leti začeto delo.

—o—

Ivan Mrak

PROCES

himnična trilogija

režira Mario Uršič

v ponedeljek, 6. aprila, ob 20. uri v cerkvi v Dobrodo

v torek, 7. aprila, ob 17. in ob 20.30 v cerkvi Sv. Ivana v Gorici

v sredo, 8. aprila, ob 20.30 v cerkvi v Štandrežu

v četrtek, 9. aprila, ob 20.30 v cerkvi v Sovodnjah

v petek, 10. aprila, ob 20.30 v cerkvi v Števerjanu

v soboto, 11. aprila, ob 20.30 v cerkvi na Plešivem pri Sv. Subidi

PROSLAVA OB 30-LETNICI KMEČKO-DELAJSKE ZVEZE V ŠTEVERJANU

Preteklo soboto je bila v Števerjanu proslava ob tridesetletnici samostojnega političnega življenja v tej občini; proslava je bila v Sedejevem domu in se je udeležilo veliko število članov in somišljenikov SSK; večer so s svojo prisotnostjo počastili tudi predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev. Uvodni pozdrav je imel predsednik sekcije SSK v Števerjanu Hadrijan Koršič, ki je obrazložil nastanek, zgodovinske in časovne razmere ter razvoj Kmečko-delavske zveze, danes Slovenske skupnosti, ki že trideset let vodi števerjansko občino, in se zahvalil vsem, ki so pripomogli k uspešnemu delovanju te naše politične organizacije. Zatem je tajnik sekcije Marjan Terpin podal celotni prikaz delovanja in oseb, ki so oblikovali politiko števerjanske občine. Župan Stanislav Klanjšček je poudaril pomen ustanovitve Kmečko-delavske zveze in podal nekaj misli o svojih izkušnjah v tem dolgem upravnem obdobju, od leta 1951 do danes. Pozdrav je prinesel tudi deželni predsednik SSK Andrej Bratuž, potem pa še deželni tajnik Drago Štoka, ki je poklonil NSKS sliko našega rojaka Andreja Košiča; v imenu SSO je pozdravil njen predsednik Damjan Paulin, ob zaključku pa je svoje pozdrave in čestitke izrekel predsednik NSKS Matjež Grilc, ki je med drugim predvsem poudaril pomen samostojnega političnega nastopanja.

—o—

DAROVI IN PRISPEVKI

Ob obletnici smrti brata Dušana Černeta darujeta sestrji Vera in Nada 63.000 lir v Tiskovni sklad Novega lista.

Seja števerjanskega občinskega sveta

V petek, 27. marca, se je sestal števerjanski občinski svet, pod predsedstvom župana Klanjščka. Odsoten je bil samo en svetovalec, kar dokazuje, da vlada zanimanje za javne zadeve v naši občini. Po branju zapisnika zadnje seje smo slišali iz županovega poročila, da je goriški šolski skrbnik posredoval občini vest o poimenovanju ljudske šole s celodnevним poukom po briškemu pesniku Alojzu Gradniku. Števerjanci sprejemamo to vest z veseljem, in prav bi bilo, da bi se naša šola in občani začeli na to poimenovanje pripravljati. Drugo poročilo se je nanašalo na bolj žgoč problem, to je na dobavo vode Števerjanu. Srečanje se je vršilo v Gorici, pred dnevi, na sedežu ustanove za vodo, plin in prevoze (Aziende municipalizzate), med zastopniki občine, upravo Konzorcija za vodovod (Cafo) ter inženirjem, ki načrtuje novo vodovodno mrežo. Sklenjen je bil v glavnih obrisih dogovor, da bo goriška občina nudila Števerjanu vodo v Grojni, in sicer za prva tri leta po 3 lt. na minuto (sedaj 1,80) po treh letih pa, ko bo začel delovati rezervoar na Kalvariji, do 10 lt na minuto. »S tem dogovorom smo prepričani, da bo v Števerjanu zadostovalo vode za najmanj 50 let«, je dejal župan.

Pri tretji točki dnevnega reda je bila

potrditev sklepov občinskega odbora (kakor predvideva zakon), in sicer plačilo raznih stroškov, pooblastilo županu, da pripravi razne prošnje na deželo za gradnjo športnega igrišča, načrt za javna dela po zakonu o potresnem področju izgradnjo dveh hiš, ki sta bili nepopravljivo poškodovani po potresu. Nadalje je svet odobril sklep odbora o povišku cene za električno energijo za 10 lir KW.

Svet je nadalje sprejel sklep o napredovanju staleža občinskih uslužbencev, ter honorar občinski knjižničarki, ki bo odslej znašal 100 tisoč lir mesečno. Razdeljena je bila nadalje vsota enega milijona lir med revnejše občane, kot predvidevata deželni zakon št. 27/69 ter 75/79.

Kot eno najvažnejših točk pa je svet sprejel protestno stališče zaradi zavlačevanja uporabe vsote 500 milijonov lir s strani goriške pokrajine, kakor predvideva Osimski sporazum ki pravi, da je ta vsota namenjena za izboljšavo prometne zveze med jugoslovanskimi Brdi s Števerjanskim mejnim prehodom ter mestom Gorico. Svet je zato zavzel ostro stališče, ob ugotovitvi, da se bo vrednost sredstev, ki že nekaj let ležijo v blagajni neuporabljena tako skrčila, da ne bo še zdaleč dosežen namen, za katerega so bila nakazana.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Kaj nam obetajo slovenski pisatelji in založbe za letošnje leto?

Iz zadnje lanske številke mesečnika »Knjiga« lahko razberemo, kaj si lahko v pogledu izvirne slovenske književnosti, posebno pripovedništva, obetamo od založb v Sloveniji v tem letu oziroma še v začetku prihodnjega leta.

Poglejmo, kakšne načrte imajo glavne slovenske založbe. Cankarjeva založba misli izdati v zbirki Domača književnost devet izvirnih slovenskih knjig, vendar se zdi, da ni med njimi nobene romana, razen morda Rožančevega dela »Metulj«. Drugi avtorji, katerih proza ali pesniška oziroma esejistična dela namerava izdati Cankarjeva založba, so Lojze Kovačič, Ivan Skušek, Ifigenija Zagoričnik, Vinko Möderndorfer, Franc Zadavec, Jože Pogačnik, Nataša Kastelic in Taras Kermauner. Mira Mihelič pa bo objavila zgodovinski roman »Cesta dveh cesarjev«.

Druga velika založba, t.j. Državna založba Slovenije, ima za letošnji načrt samo tri nove slovenske pripovedne knjige. Njihovi avtorji so Tone Rebolj, Pavle Zidar in Ivo Zorman. Iz napovedi ni razvidno, če je med njihovimi deli tudi kak roman. Novo Zidarjevo delo bo imelo naslov »Razoroženi prerok«. Poleg tega bo izdala Državna založba še nove knjige naslednjih avtorjev: Zarko Petan, Vasja Predan, Janez Menart, Kajetan Kovič, Tomaž Salamun, Andrej Brvar in Tone Pavček. Gre za esejistična dela, aforizme ali pesmi. Poleg tega ima založba v načrtu še tri knjige slovenskih avtorjev v zbirki znanstvenih oziroma poljudnoznanstvenih knjig. Tam bo izšla med drugim knjiga Jožeta Toporišiča »Pripjevki k novejši skladnji«.

Mladinska knjiga bo izdala nove knjige naslednjih slovenskih pisateljev: Jožeta Snoja, Petra Božiča, Branka Gradišnika, Marjana Rožanca, Toneta Partljiča, Borisa Novaka, Milana Kleča in Ivota Svetina. Pri njihovih delih ni omenjeno, če gre za roman ali novelo zbirko. Upa ti je, da sta med novimi deli teh pisateljev vsaj dva ali trije romani.

Kaže, da tudi celjska Mohorjeva družba letno bo izdala v svoji redni zbirki nobenega izvirnega slovenskega pripovednega dela. Kot slovenske večernice napoveduje namreč knjigo nekega Andresa »Nespametnica«. Morda pa gre pri primku Andres za psevdonim. Poleg tega in kolektarja ima celjska Mohorjeva družba za letošnji načrt še naslednje tri knjige: Zmaga Kumer: »Od Dolan do Šmohorja«, Jože Ramovš: »Alkoholizem« in Jörg Zink: »Kaj tudi psičkom zrasejo peruti?« Ta zadnja knjiga je seveda prevedena. Med izrednimi knjigami Mohorjeve družbe pa bodo Eseji Edvarda Kocbeka. Med izrednimi knjigami bodo izšle še naslednje: Janez Janžekovič: »Filozofski slovar«, France Vodnik: »Slovenska religiozna lirika«, Anton Trstenjak: »Človek v stiski«, različni avtorji: »Bomo preživel?« in Anton Trstenjak: »Če bi še enkrat živel.«

Slovenska matica bo izdala novo knjigo Alojza Rebule »Kačja roža« (kar pa morda ni dokončen naslov) in v zbirki Izredne izdaje knjigo Mirka Mahničarja »Klici«.

Sorazmerno lepo število izvirnih del ima v načrtu za letošnji načrt založba Lipa v Kopru; med drugim knjigo Jožeta Felca z lepim naslovom »Osamelci«. Drugi avtorji so Pavle Zidar, Milan Lipovec in Mimi Malenšek, nadalje eseje Dimitrija Rupla pod naslovom »Eseji o resničnosti« in pesmi

Staneta Kosovela »Iz zrcal«. Zanimivo je, da bo založba Lipa letos izdala tudi delo Antona Berlota in Ivana Rebca: »Etruščani Slovani?« ter seveda več pesniških zbirk.

Mariborska založba Obzorja pa bo izdala pripovedna dela naslednjih avtorjev: Jožeta Hudalesa, Jožeta Javorška, Francija Prajsa in Smiljana Rozmana.

—o—

KLADIVO ŠT. 1

Te dni smo prejeli prvo številko šapirografiranega lista »Kladivo«, ki ga je pričela izdajati Leva struja v Slovenski skupnosti. List objavlja kratek uvodnik, ki med drugim pravi, da želi leva struja opozoriti širšo slovensko javnost v zamejstvu o stvarni »možnosti tretje alternative«. Prvo alternativo predstavlja po mnenju te struje »liberaloklerikalno vodstvo« Slovenske skupnosti, drugo pa »italijanska komunistična in socialistična stranka, v katerih so slovenski tovariši podrejeni«. List pravi dalje, da so glavne smernice struje »politična neodvisnost, operativna nevezanost na katerikoli ustaljeni kliše ter spoštovanje idealov Narodnoosvobodilnega boja«.

Prva številka »Kladiva« v celoti objavlja program leve struje, ki ga je njen predstavnik prebral na zadnjem deželnem kongresu Slovenske skupnosti v Gorici.

Pismene prispevke za list je treba poslati na naslednji naslov: Silvester Metlika, Boljunc 265.

41. številka Mladja

Nova, 41. številka revije Mladja, ki jo izdaja koroški pisatelj Florjan Lipuš, se začneja z novim poglavjem Lipuševe dolge novele »Pevci in pogrebci«, napisane v psevdohaičnem, kroničarskem slogu, ki pa se v resnici zgleduje pri sodobnem takoimenovanem avantgardnem pisanju, za katero je značilno, da so strani podobne opekam, brez enega samega odstavka. Vsebinsko je novela hudo banalna, polna polemčnosti, posebno nasproti Cerkvi in krščanstvu. Občutiti je, da je vse Lipušovo pisanje usmerjeno v resnici samo v to polemiko, ki jo skuša napraviti kar najbolj žaljivo in jedko. Škoda za Lipuša kot pisatelja. Tudi jezik mrevari čisto po svoje, čeprav mu skuša dati tu pa tam nekaj lokalne koroške barvitosti.

Bralec si kar oddahne, ko obrne stran in naleti na lahkotno prozo Janka Messnerja, pod naslovom »Latinske kušne« v obliki duhovito ali bolje rečeno domiselnega dvogovora med moškim in žensko oziroma med možem in ženo, pa tudi v obliki literarnega dialoga. Isti avtor objavlja nekaj pripovedni esej ali esejistično črtico »Težave z nekim vrhom«. Tudi Kristjan Močilnik objavlja črtico, ki ima naslov »Čevlji in visoke pete« ter se da brati.

Jožica Čertov je prispevala nekaj pesmi, enako tudi Olga Vouk. Poezijo zastopa v tej številki še tretja pesnica in sicer Maja Hederlap, v nemščini in slovensščini pa je objavljenih nekaj pesmi Hansjörga Zaunerja.

Na koncu najdemo še nekaj esejističnih prispevkov. Najboljši je Messnerjev »poslovilni« govor v šoli.

Prva letošnja številka revije »Slovansky prehled«

Nova številka znane češke revije »Slovansky prehled«, ki se ukvarja z zgodovino vzhodnoevropskih držav — z zgodovino vzhodnoevropskih narodov namreč ni mogoče reči, ker upošteva v bistvu le države — se začneja z zgodovinsko razpravo Josefa Kolečke »Skepi nemškega državnega zbora v Frankfurtu o Avstriji in takoimenovanem »češkem vprašanju« v letu 1848«. Razprava se nanaša na govore in diskusije, ki so jih imeli in vodili v Frankfurtu številni poslanci o razmerah v Avstriji in na Češkem v prepričanju, da bo Avstrija — s Češko vred seveda — ostala v okviru nemškega cesarstva. O Čehih in Slovencih so bili poslanci v Frankfurtu prepričani, da bodo ostali oziroma bi po njihovem mnenju morali ostati v mejah nemškega cesarstva, čeprav s kakšnimi jezikovnimi koncesijami. Nekateri so tudi predlagali, naj bi Avstrijo s Slovenci in s Češko vred kratkoma pripojili k Veliki Nemčiji. Kot znano, pa se je zadeva končala tako, da se je velikonemško cesarstvo razbilo in je postala Avstrija s Češko in s slovenskimi deželami vred popolnoma samostojna. Razprava je zelo zanimiva, tembolj za slovenskega bralca, ki je o tem zelo slabo poučen, saj se je slovensko zgodovinopisje doslej zelo malo brigalo za tisto dogajanje in ga v bistvu tudi ni razumelo.

Antonin Dolejši objavlja članek, v katerem navaja, kako sta Marx in Engels mislila o ruski takoimenovani kmečki ali vaški občini nekaki drugi iz starodavnih časov, ki se je bila ohranila

med ruskimi vaščani. Oba komunistična teoretika se nista bogve kaj ukvarjala s tem vprašanjem, a na izrecno vprašanje neke ruske revolucionarke sta odgovorila, da ni izključeno, da bi bilo možno razviti rusko kmečko občino v višje oblike kolektivne lastnine in produkcije. Ladislava Kulikova pa piše o tem, kako je češki delavski tisk pisal o obnovitvi poljske države proti koncu prve svetovne vojne. Pod delavskim tiskom je mišljeno predvsem socialnodemokratsko časopisje. Viktor Borodovčak pa piše o perspektivah povenega češkoslovaško-poljskega sodelovanja. Čestmir Amort podaja pregled nad razvojem šolstva, znanosti in prosvete na Bolgarskem v razdobju 1944-1956.

Marsikaj o zaledju in intrigah balkanske in posebno še srbske politike zvemo iz daljšega spisa, ki ga objavlja Vaclav Žaček o madžarskem politiku Benjaminu Kallayu v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja.

Zanimivejši in aktualnejši del revije pa predstavljajo recenzije ali poročila o novih knjigah, ki so izšle v raznih državah vzhodne Evrope, predvsem v Sovjetski zvezi in na Češkem ter Poljskem. Taka je npr. knjiga »Zapleteni problemi zgodovine in kulture narodov srednje in jugovzhodne Evrope«, ki je izšla leta 1979 v Moskvi. Zelo zanimiv je tudi članek o tadžiškem učenjaku in zdravniku Husainu Abu Aliju ibn Sini, ki je znan na Zahodu pod imenom Avicena in je živel v 10. stoletju.

S TRŽAŠKEGA

Nova SAUB

Dne 1. t.m. je pričela delovati v tržaški pokrajini nova temeljna zdravstvena enota SAUB. Gre za peto podobno enoto v tržaški pokrajini, ki so jo ustanovili, da bi razbremenili delo na nekdanjem sedežu INAM v ulici Farnetto. V novoustanovljeno temeljno zdravstveno ustanovo, ki nosi številko 24, bodo pripadali zavarovanci dela mestnega središča in celotnega vzhodnega in zahodnega Krasa. Sedež bo v ulici Ghilberti, to je med ulicama Rittmayer in Sant'Anastasio, kjer je bil sedež bivše ustanove ENPAS. V SAUB 24 spadajo zavarovanci občine Devin-Nabrežina, Repentabor in Zgonik, zahodnega in vzhodnega kraškega sosveta tržaške občine, celotna Lonjska cesta in zavarovanci, ki stanujejo zahodno od ulice Fabio Severo. Sem spada ta seveda tudi Rojan in Barkovlje.

PRIMORSKA POJE 1981

nadaljevanje s 4. strani

Na vsak način pa je tudi prav, da podčrtano vlogo »Primorska poje« v družabnem smislu. Ne samo, da združuje in spodbuja ter spoprijateljuje pevce in tiste, ki se zanimajo za petje. Pomislimo za trenutek tudi na poslušalce. Kaj lahko pomeni zanje taka revija. Po našem mnenju, veliko. Najprej neko prisotnost na predstavi, ki ni najbolj preprosta in banalna stvar. Lahko so nekatere izvedbe res na višku, kar gotovo obogati vsakega poslušalca, četudi ni glasbeni strokovnjak ali izreden ljubitelj petja. Potem ne smemo pozabiti tudi na dejstvo, da sta že zbiranje in srečevanje na podobnih prireditvah pozitivni. Ljudje se srečujejo, si izmenjujejo mnenja, se spoprijateljujejo, postajajo boljši.

Preklicana stavka na Poljskem

Koordinacijski odbor neodvisnega sindikata Solidarnost je po daljši in živahni razpravi v Gdansk sklenil preklicati stavkovno gibanje po vsej Poljski, kar pomeni, da je potrdil sporazum, ki ga je bilo sindikalno odposlanstvo doseglo v ponedeljek, 30. marca, z zastopniki poljske vlade.

Na zasedanju v Gdansk so nekateri člani koordinacijskega odbora ostro grajali sindikalnega voditelja Waleso in mu celo očitali, da je kapituliral pred oblastmi. Iz koordinacijskega odbora sta zato izstopila podpredsednik in tiskovni glasnik.

Stanje na Poljskem se je za sedaj normaliziralo, k čemur so odločilno prispevali zmerni predstavniki partije in neodvisnega sindikata ter voditelji katoliške Cerkve s kardinalom Wišinskim na čelu.

EGIPT IN ZDA

V Kairu so se zaključili dvodnevni pogovori, ki so jih vodili predstavniki egiptovske in ameriške vlade. Predmet pogovorov je bila ustanovitev mirovnega zbora za področje Sinaja. Predstavniki obeh vlad so izjavili, da so dosegli soglasje o ustanovitvi tega zbora, ki bi moral delovati pod okriljem Združenih narodov.

OBSOJENI TERORISTI V ŠPANJI

V Španiji se nadaljuje boj proti političnemu terorizmu, katerega jedro predstavlja še dalje baskovska podtalna organizacija ETA. Sodišče v Madridu je obsodilo na dolge zaporne kazni tri pripadnike te organizacije, ki se bori za neodvisnost baskovskega naroda, vendar na način, ki ga miroljubna večina Baskov odklanja. Zaporne kazni gredo od 32 do 34 let. Trije obsojenci so bili lani zapleteni v poskus umora, ko je prišlo do napada na glavni stan Civilne garde.

PETNAJST MESECEV PO ZASEDBI

Petnajst mesecev po sovjetski zasedbi Afganistana se v tej državi z nezmanjšano silo nadaljuje boj islamskih partizanov proti okupatorju in njemu podrejenemu režimu v Kabulu. Včasih se celo zdi, da se upor še širi, kljub izrednim težavam in ogromnemu nesorazmerju sil. Tako je prišla te dni vest, da je nastalo prvo osvobodeno ozemlje tudi v zahodnem Afganistanu, v neposredni bližini meje z Iranom. Islamski partizani zagotavljajo, da bodo to novo osvobodeno področje v svoji domovini čimprej še povečali.

—o—

SLOVENSKI KLUB v Trstu

Ul. sv. Frančiška 20/II

priredi v torek, 7. aprila ob 20.30

SODOBNI HRVAŠKI LIRIKI

DRAGUTIN TADIJANOVIĆ (r. 1905)

SLAVKO MIHALIĆ (r. 1928)

TITO BILOPAVLOVIĆ (r. 1940)

Srečanje z najuglednejšimi ustvarjalci treh pesniških rodov na Hrvaškem in z njihovo poezijo smo priredili ob sodelovanju Zveze slovenskih kulturnih društev v Italiji in Društva hrvaških književnikov.

—o—

MED TEMAČNO PRETEKLOSTJO IN ČASTNO PRIHODNOSTJO

(nadaljevanje s 1. strani)

sklicuje na nekatera izvajanja Edvarda Kardelja iz leta 1943, s čimer »prijatelje« svari pred novimi ozemeljskimi apetiti Jugoslavije, če bi Slovencem v Italiji priznali njihove pravice. Na KD je — zaključuje uvodnik — da izbira med temačno preteklostjo in prihodnostjo, ki ji bo v čast.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
35-LETNICA GLEDALIŠKEGA DELA
ZLATE RODOŠEK IN JOŠKA LUKEŠA

Daniel L. Coburn

PARTIJA REMIJA

tragikomedija v dveh dejanjih

Režija Dušan Mlakar

v soboto, 4. aprila, ob 20.30 ABONMA RED B — prva sobota po premieri

v nedeljo, 5. aprila, ob 16 ABONMA RED C — prva nedelja po premieri

v sredo, 8. aprila, ob 20.30 ABONMA RED D — mladinski v sredo

v četrtek, 9. aprila, ob 20.30 ABONMA RED E — mladinski v četrtek

—o—

PROSLAVA 150-LETNICE

LEVSTIKOVEGA ROJSTVA

V soboto, 11. t.m., bo Srednja šola »Fran Erjavca« iz Rojana priredila proslavo 150-letnice Levstikovega rojstva. Proslava bo ob 18. uri v Marijinem domu v Rojanu, ul. Cordaroli 29.

Na sporedu so nastop šolskega pevskega zbora, Levstikov Martin Krpan ter vesele melodije v izvedbi ansambla Modri slap.

Vabljeni!

2. NARAVOSLOVNE VEDE

Dokler je bila botanika tista, ki je odkrivala zdravilne rastline kot tudi nešteto drugih koristnih rastlin, je bila zelo priljubljena znanost. Bila je naravnost v modi. Takorekoč vsi izobraženci so se ukvarjali z njo, posebno v 17. in 18. stoletju. Spomnimo se le, v kakšni časti so imeli botanike Kranjci, pa tudi Štajerci in Korošci. Beneški doktorji so imeli svoje lastne, posebne nabiravce zdravilnih zelišč na Kranjskem in Primorskem. To nam je ohranilo med drugim kulturni dokument o slovenskih zdravilnih rastlinah, ki so ga našli v Benetkah.

Danes pa je botanika zreducirana na čisto postransko vedo, čeprav nekateri moderni zdravniki opozarjajo, da se skriva v rastlinah glavni up za odkritje zdravil proti mnogim značilnim boleznim našega časa, morda tudi proti raku. Posebno na področju reke Amazonke v Južni Ameriki so odkrili, da uporabljajo tamkajšnji Indijanci naravnost čudodelna zdravila, ki pa iz neznanih vzrokov ne prodrejo v javnost. Morda so vmes industrijski interesi. Morda pa tudi ni dovolj zanimanja in ne dovolj sposobnih botanikov, ki bi znali razi-

skati to področje in ugotoviti uporabnost tistih rastlin. Z univerz prihaja le malo sposobnih botanikov in še tisti se zanimajo samo za rastline, ki se jih da uporabiti za kakšno industrijo ali za živalsko krmo, morda tudi kot okrasne rastline za trgovsko prodajo. V šolah je zdaj botanika zelo zanemarjena, saj tudi ni učiteljev in profesorjev, ki bi bili res strokovnjaki za ta predmet. Šolarji ne poznajo več niti dreves, ki jih takorekoč dnevno srečavajo v svojem okolju. Kateri šolar zna ločiti višnjo od črešnje ali smreko od jelke? Nekateri ne razlikujejo niti med orehom in kostanjem, poznajo pa po dvajset ali trideset različnih avtomobilskih mark.

Toda spričo časov, ki se bližajo, ko bo grozilo svetu pomanjkanje hrane in surovin, bo postala botanika spet važna, zelo važna veda. Kot rečeno, se bo začelo tudi zdravilstvo spet zanimati zanjo, ko ne bo našlo samo v kemiji tistih važnih zdravil, ki jih išče. Zato študij botanike nikakor ni brez izgledov. Že čez kako desetletje bodo verjetno predavalnice na univerzah pri predavanjih o botaniki spet nabito polne.

KONEC

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« ■ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ■ Odgovorni urednik: Drago Legiša ■ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 772151

MOSOLIMPIADA 80

0000 SAŠA RUDOLF 000000000000 26 0000

**Športno središče Krilatskoe,
27. julija 1980, dopoldne**

Po osmih dneh bodo veslači končali s finalnimi nastopi v ženski in moški konkurenci. Avtobus št. 69 — namenjen izključno akreditiranim časnikarjem — nas od hotela Kosmos popelje v zahodno moskovsko predmestje *Krilatskoe*, kjer je športno središče z umetnim bazenom. Avtobusna proga je speljana mimo mestnega središča in ni torej prav nič zanimiva, vožnja pa traja dobrih 30 minut.

Umetni bazen v sklopu športnega središča *Krilatskoe* so zgradili v osmih mesecih na prelomu let 1972/73 nalašč za tedanje evropske veslaško prvenstvo. Bazin je dolg 2.300, širok pa 125 metrov. Nekaj deset metrov suhe zemlje loči tekmovalni bazen od povratne proge, po kateri tekmovalci veslajo do štarta, ta pa je široka 75 metrov. Nalašč za olimpijske igre so zgradili udobne tribune s 3.400 sedeži, medtem ko je skupno prostora za 18 tisoč gledalcev, vendar pa te številke še zdaleč tudi med današnjim finalnim nastopom niso dosegli.

Potek je dokaj enoličen zaradi očitne premoči veslačev in veslačic iz Nemške demokratične republike. Po pričakovanju je Vzhodna Nemčija odnesla kolajne v vseh finalih, saj si je zagotovila kar 11 prvih, eno drugo in dve tretji mesti. 14 kolajn torej v 14-ih nastopih. V jugoslovanskem taboru so z nastopom svojih izredno zadovoljni. Prvič v zgodovini olimpijskega veslanja je namreč Jugoslavija uvrstila v finale kar tri čolne. Dvojni dvojec *Pančič-Stanulov* je zmagal srebrno kolajno, dvojec brez krmarja *Celenta* in *Mrduljaša* pa bron. Italijani so v Moskvo dopotovali le z dvema posadkama, obe sta nastopili v malem finalu, najboljša pa sta bila *Dall'Aquila - Abbagnale*, ki sta zmagala v malem finalu in si torej zagotovila sedmo mesto na končni lestvici.

V prvih popoldanskih urah se z istim avtobusom vračamo proti radiotelevizijskemu centru *Ostankino*. Časa je torej dovolj za prelistanje dnevnikov. *Pravda* na tretji strani objavlja kratek intervju z italijanskim komunističnim parlamentarcem *Giancarlo Pajetto*. Na sploh pa je zgodovinski voditelj italijanske partije izredno čislani gost, saj je edini italijanski predstavnik, potem ko je Italija podobno kot mnoge zahodnoevropske države odpoklicala svojega veleposlanika, da bi tudi na ta način izrazila svoj bojkot zaradi vdora Rdeče armade v Afganistan. Že na uradni otvoritvi iger so *Pajetti* organizatorji dodelili mesto in časti, ki bi šle po protokolu zunanjemu ministru. V odsotnosti političnih predstavnikov je tako *Pajetta* zelo spretno izkoristil svojo funkcijo ministra v senci, saj v partiji odgovarja za mednarodno politiko. V Moskvo je dopotoval že pred časom »na zdravljenje in oddih«, svoj postanek pa je podaljšal skoraj do konca iger. Pridružila sta se mu še *Bufalini* in milanski partijski voditelj *Giannotti*. Trojica je pred pričetkom imela

sestaneke s *Kirilenkom*, ki zaseda v kremejski hierarhiji četrto mesto. Kasneje sta prišla še *Cervetti* in generalni tajnik sindikalne zveze CGIL *Lama*. *Lama* je svojemu sicer osebnemu obisku dal uradni pečat z dvema intervjuvoma za glasilo sindikatov *Trud* in tiskovno agencijo *Tass*.

Tudi med moskovskimi igrami se je pokazalo, da med evrokomunisti ni več kohezije. Francozi so na igre poslali tajnika *Marchaisa*, Italijani *Pajetto*, Španci pa nikogar. *Marchais*, ki je že tedaj kazal prav toliko zvestobe evrokomunizmu kot *Babrac Karmal*, je za francosko televizijo posnel intervju s slavošpevom organizacijskim sposobnostim Moskovčanov. Tako je med drugim dejal, da je »vzdušje izredno, saj vse poteka brez najmanjšega incidenta, svoboda je popolna, saj vsakdo lahko dela, kar hoče«.

— Znaš, de si jest zadne čase dosti razbitvan glavno, de be pogruntau, kej so prouzaprou te rdeče brigade.

— E, dragi moj, danes so tašni cajti, de za nobeno reč ne moreš reč: Taku je! Vse je taku zamešano, vse taku hinavsko skrito, vseh sort taktike za zamešat štrene, de se hudič zastopi. Še posebno u politiki. Samo kašen šempjo se še znajde. Vidi, postaumo reč — špijonažo. Vse države pošiljajo okuli sebe u prijateljske države špijone vse levelov, de ješčejo informacije od vojaščine, od produkcije orožja, od operativnih baz jn taku naprej. Jn ke nobenmi ni prou, de tujci — čeglih prjatli — stikajo po tvojmi kvartirji, jemajo spet vse države ano organizacijo, ke ji pravejo protiobveščevalna služba, ke skuša najt te špijone jn jeh zapodet domov. Ma ke ti delajo strašno na skrito, poskuša uš-tulet med tuje špijone kašnega svojga človeka, de be zvedu, kadu so jn kod hodejo. Jn tudi špijoni pej spet gledajo za dobet kašnega konfidenta u tej protiobveščevalni službi za videt, kej u tej službi znajo jn kej ne. Jn taku je vse prekrizano. Vidi, glih zadne cajte so jemeli na Angleškem ano tašno afero: časniki so pisali, de je an šef an-

Seveda pa se je obregnil tudi na tiste časnikarje, ki vohljajo po ulicah za senzacijo. Svoje besede je zaključil z nasvetom, naj športni dopisniki obravnavajo športne dogodke in se za drugo ne zanimajo.

Prav v teh dneh pa je v milanskem dnevniku izšel intervju *Oriane Fallaci* z *Berlinguerjem* pod naslovom »Ne bomo prelomili s Sovjetsko zvezo, toda...«, ki je vseboval ostre kritike na račun »realnega socializma«. Pravijo, da *Pajetta* ni bil nič kaj zadovoljen z izjavami svojega tajnika *Berlinguerja*.

Toda tedaj je *Giancarlo Pajetta* še igral prvo violino v Moskvi in mu je sovjetska oblast, saj ji je to koristilo, izkazovala časti in privilegije. Kako vse drugače se mu je godilo nekaj mesecev kasneje med in po 26. kongresu sovjetske partije! In vendar poniževanje starega prijatelja ne gre pojmovati kot oholost s strani sovjetskih gospodarjev. Razlika je samo, kdaj kdo in koliko služi sovjetski partiji, vedno pa v tipičnem razmerju oblast-podanik.

(Dalje)

gleške prutišpijonaže delau tolko let za Ruse. Je ratau ceu hudič jn navsezadnje je obvelalo, de ni neč res. Ma verješ ti?

— Gvišno, de ne. Zatu ke take reči od špijonov zmiram pomečkajo med sabo, taku, de se nikoli ne zvej, kaku je blo. Zdej sm se spounu na ano štorijo še iz carske Rusije. Tudi carska policija, ti-sta Ohrana, je uštulela med anarhiste svoje ledi, za jeh bulše kontrolirat, če morbet prpraulajo kašen atentat na carja. Ma ke se ni stu pr stu zanesla nanka na svoje ledi, je poslala med anarhista še kašnega, de bo kontrolirau svoje konfidente. Jn, se zna, aden za družga niso neč znali, ma vsi so se delali, ku de so veliki anarhisti. Jn — znaš — navsezadnje se je skazalo, de u kašnem anarhističnem klubu ni blo nanka anga anarhista jn de so vsi sami policaji. Kej ni smešno?

— Ja, ma je taku. Kej misleš, de nima ti-sta amerikanska CIA svoje ledi prou nutre u Kremli? Morbet so glih uani nakurli kašnega veljaka, de je šou okupirat Afganistan, zatu de bo jemu tam za se praskat?

— Al pej de nimajo Rusi svojeh ledi pr tistem sindikati *Solidarnost*, ke stavejo gor delouce, de be blo zmiram bol napeto jn de bi taku jemeli škužo za intervenirat? Jn tle pr nas te rdeče brigade? Uane pravejo, de so za komunizem, komunisti pej pravejo, de ni neč res. Jn sodniki, ke sodejo tem brigatistam, so pej spet dostikrat tudi uani brigatisti. Sej res ni moč neč zastopet.

— Sej smo prej rekli, de samo an šempjo lahko kej zastope. Narhujše je pej tu, de so ti brigatisti skori samo štedirani ledje jn od dobreh družin, ke be mogle, po Marxovi teoriji bet pruti komunizmi jn za kapitaliste. Je puhen dnarja, neč mu ne manka jn se gre revolucjonarja!

— Znaš, uani delajo tu za hobi. Ani zbiramo marke, ani se učijo esperanto, ani jegrajo šah al pej balincajo. Uani se pej grejo brigatiste.